

Ýehudy, hristanlar, kapyrlar jennete girýärmى?

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Sahypaň okyjysy: Esselämu aleýkum.

Men i şeýleräk sorag gyzyklandyrdy. Ýalňyşmasam Isa (aleyhis salam) pygamberem Allah tarapyn iberlen bolmaly. Onuňam dini hristiýan dini, hristiýan dinine ynanýan adam jennete düşüp bilermi? Düşüp bilmeýän bolsada näme üçin?

Jogap: Waleýkum esseläm we rahmetullahi we berekatuh.

Bu sorag örän möhüm sorag. Çünkü bu soragyň jogabynyň mazmuny muslimanyň akydasy, ynanjy we diniň esasy bilen berk baglanyşyklydyr.

Bu soragyň içine olaryň eýerýän dini hakmy? Allah Tagalanyň Isa we Musa Pygamberlere iberen dini bilen şu wagtky ýehudy, hristianlaryň eýerýän dini, şol bir dinmi ýa-da üýtgänmi? Bir Allahyň ýaradyjylygyna iman etmek, ynanmak jennete girmek üçin ýeterlikmi? Diýen soraglary öz içine alýar.

Bu soragy soraýanlaryň köp bölegi, soňky soraglaryň jogabyny bilmeýändikleri üçin Ýehudy, Hristian ýa-da musliman bolmaýan başga ynsanlaryň jennete girip-girmejegini sorayalarlar.

Ähli Pygamberleriň dini Yslam we olaryň ählisi muslimandy:

Birinji bilen bellemeli zat: iň soňky Pygambere çenli, ýagny biziň Pygamberimiz Muhammet sallallahu aleýhi we sellemé çenli gelen ähli Pygamberleriň dini Yslamdyr we ähli Pygamberleriň ynsanlara ilkinji çakylygy Töwhitdir. Töwhit bolsa Lä ilâhe illallah sözüdür.

Şu wagta çenli gelen ähli Pygamberleriň dini Yslamdy. Pygamberleriň hemmesi we olara eýerenler hem muslimandy. Adam ata muslimandy. Nuh Pygamber we Oňa iman edenler muslimandy. Isa we Oňa eýerenler muslimandy. Musa we Onuň ymmaty muslimandy.

Indi bolsa, bu aýdanlarymyzy Kuran-Kerimden ýeke-ýeke delillerine seredeliň.

Nuh (aleyhis salam) öz kowmuna şeýle diýyär:

فَإِن تَوْلَيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مَنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأَمْرْتُ أَن لَا يَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

“....we Maňa muslimnlardan bolmak buýruldy.”¹

Ybraýym we Ysmaýyl (aleyhimussalam) hem şeýle diýyärler:

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمَنْ دُرِّيَّتَنَا أَمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ

“Robbumuz: Bizi özüňe (boýun bolan) muslimnlardan et we neslimizden hem saňa boýun bolan musliman ymmat bar eýle.”²

وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْنَطَفَ لَكُمُ الْدِيَنَ فَلَا تَمُوْتُنَ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

“Ybraýym we Ýakup ogullaryna wesýet edip şeýle diýdiler: Eý ogullarym Allah siz üçin dini saylady. Musliman bolman öleýmäň!”³

Ýakub (aleyhis salam) ogullaryna şeýle wesýet etdi:

أَنْ كُنْتُمْ شُهَدَاءِ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمُؤْتَدِ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ أَبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

“Siz Ýakuba ölüm gelende bardyňyzmy? (Haçanda Ýakuba) ölüm gelip ýetende, ol ogullaryna: Men dünyädei gaydanymdan soňra, siz kime yabadat edersiňiz? Diýip sorady. Ogullary: Biz seniň we seniň atalaryň Ybraýymyň, Ysmaýlynyň, Ishakyň ilâhi bolan, ýeke-täk ilâhe (ýagny Allaha) ybadat ederis diýdiler. We biz diňe Oňa boýun bolanlar, muslimnlardyrys diýdiler.”⁴

Musa (aleyhis salam) öz kowmuna şeýle diýyär:

وَقَالَ مُوسَى يَا قَوْمَ إِنْ كُنْتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكُّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ

“Eý halkym: Eger siz Allaha iman edip musliman bolan bolsaňyz, diňe Allaha tewekkel ediň, diňe Oňa bil

baglaň.”⁵

Isa Pygamber (aleýhis salam) ýoldaşlaryna şeýle diýyär:

فَلَمَّا أَحْسَنَ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارٍ يَ إِلَيْهِ قَالَ الْخَوَارِبُونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ أَمَّا بِاللهِ
وَأَشْهُدُ بِإِنَّا مُسْلِمُونَ

“Haçanda Isa olardaky (ýagny kowmynyň içindäki) küfri aňanda, olara ýüzlenip şeýle diýdi: Allah ýolunda, Maňa kömekçi boljak kimlerdir? Hawariler (Isaga iman edenler): Biz Allahyň (ýolunyň) kömekçileri, Allaha iman etdik. Shaýat bol: Biz musulman bolduk diýdiler.”⁶

Şu aýatlardan görüşümiz ýaly ähli Pygamberler we olaryň ymmaty musulmandy we olaryň dini Yslamdy. Ýerdäkileriň we gökdäkileriň dini Yslamdyr we Yslam ýeke-täk hak dindir. Allahyň gatynda Hristianlyk, Ýehudylyk diýip din ýokdur. Bu atlar Isa we Musa Pygambere uýýarys diýenleriň hakyky dini üýtgedip we hakyky diniň üstüne bir zatlar goşup, birzatlary çykaryp soňradan oýlap tapan batyl dinleridir.

Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle diýyär:

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا سَلَامٌ

“Allahyň gatynda ýeke-täk (hak) din, Yslamdyr.”⁷

وَمَنْ يَبْتَغِ عِنْدَ إِلَّا سَلَامٌ فَلَمَّا يُقْبَلُ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Kimde-kim Yslamdan başga dine eýerse, ondan ol (din) asla kabul edilmez we ahyryetde ol kişi zyýana galanlardan bolar.”⁸

Ähli Pygamberleriň ynsanylary çagyran zady dagwatı bir zatdy ol hem: Töwhitdir.

Biz ýenede ähli Pygamberleriň dagwatı ýagny ynsanylary çagyran zatlary töwhit ýagny Lä ilähe illallah sözi diýdik. O bolsa Bir Allahdan başga hak iläh ýagny Allahdan başga ybadat edilmäge laýyk başga hiç bir iläh ýok diýmekdir.

Allah Tagala ähli Pygamberleri Töwide dagwat etmek için ugratdy we ähli Pygamberler ynsanlara Lä ilähe illallahla gelir ýagny: Ýeke-täk Allaha ybadat ediň, Oňa hiç bir zady şärik goşmaň, Allahdan başga zatlara çokunyp, sygynyp, ybadat etmäň diňe Allaha ybadat ediň diýip wagyz etdiler.

Bu barada Allah Tagala Kuran-Kerimde şeýle habar beryär:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَبَيْوْا الطَّاغُوتَ

“Biz her bir ymmata (halka), Allaha ybadat ediň we tagutdan gaçyň diýen buýruk bilen Pygamber ugratdyk.”⁹

Tagut: Ynsanylaryň mahlukatyň (ýaradylan zatlaryň) içinde ilähleşdirenen zatlarydyr.

Egerde Allaha garşı edilmeli ýekeje zady ol mahlukata garşı etseň, ol zady ilähleşdirdigin bolýar. Mysal üçin Ölüp giden weliler bizi görüp, gollap dur diýsek, ol welini ilähleşdirdigimiz bolýar. Çünkü bendelerini hemme ýerde görüp duran we gorap duran diňe Allah Tagaladır.

Ähli Pygamberleriň ilkinji wezipesi ynsanylary şol ilähleşdirilen ynsanlardan, haýwanlardan, butlardan, agaçdyr-daşlardan uzaklaşdyrmakdy we bir Allaha ybadat etmegi öwretmekdi.

Allah Tagala Kuran-Kerimde Shaýib (aleýhis salam) barada şeýle diýyär:

وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعْبَيْنَا قَالَ يَا قَوْمَ اغْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

“Medýen halkyna doganlary Shaýib ugratdyk. Ol olara şeýle diýdi: Eý halkym diňe Allaha ybadat ediň, siziň ondan başga ilähyňyz ýokdur.”¹⁰

Bu aýylanlardan soňra soragy soran kişi üçin şu aýdyň bolandyr:

Zamanamyzdaky özüne Hristian we Ýehudy diýýänler aslynda hak din bolan we öz Pygamberlerinden galan Yslam dinin üýtgedip dogry ýoldan azandyrlar we dinlerine käbir zatlар goşmak we käbir zatlary çykarmak arkaly hak dini üýtgedendirler. Ellerindäki aslynda Allahyň kitabı bolan Injili we Töwrady üýtgedyärler ýagny Allahyň sözlerini üýtgedyärler we Ol kitapdan Allahyň sözlerini çykaryp ýa-da üýtgedip Allahyň diýmedik sözünü diýdi we diýen zadyna

diýmedi diýýärler we Allaha, Pygambere töhmet atýarlar.

Hristianlar hak dinden azaşandyklary üçin Isa (aleýhis salam) pygambere Allahyň ogly diýýärler. Isany Allah bilen öz aralarynda araçy goýup, Ol bizi Allaha ýakynlaşdyryar diýip, Isa Pygambere ybadat edýärler. Aslynda bolsa Isa (aleýhis salam) olara maňa ybadat ediň, meni Allaha şärik goşuň diýmedi, megerem ýeke-täk Allaha ybadat ediň diýdi.

Bu barada Allah Tagala Kur'an-Kerimde şeýle diýýär:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنَّنَتْ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهِينِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتَ فَقْدَ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكِ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَمُ الْغُيُوبِ

“Allah Tagala, Isa Pygambere şeýle diýdi: Eý Merýem ogly Isa! Sen ynsanlara Meni we enemi Allahdan başg: iki iläh ediniň diýdiňmi?”. Isa aýtdy: Robbum seni päkleýärin. Hakym bolmaýan zady meniň aýtmagym bolýar däldir. Eger beýle zat diýen bolsadym, sen ony bilerdiň. Sen meniň nefsimi bilýärsiň, Men sendäkileri bilmeýärin. Sen gaýyplary bilujysyň.” ¹¹

Aýatyň soňunda Isa (aleýhis salam) şeýle diýýär:

مَا قُلْتَ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمْرَزْتَنِي بِهِ أَنْ اغْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا

“Men olara diňe Maňa buýran zadyň ýagny: Meniň we siziň Robbuňyz bolan Allaha ybadat ediň diýdim.” ¹²

Allah Tagala özüne çaga ýöňkän Yehudy we Hristianlar barada şeýle diýýär:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ غَرَبْرُ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْنُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلِ قَاتَلُهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ

“Yehudylar: Uzeýr Allahyň ogly diýdiler. Hristianlar Isa Allahyň ogly diýdiler. Olaryň agyzlary bilen aýdan bu sözleri, öňki geçen kapyrlaryň sözlerine meňzeyär. Allah olary öldürsün. Nädip (hakdan batyla) öwrülyärler.” ¹³

Bir kişi iň kiçijek zatda Allahy mahlukata ýa-da mahlukaty Allaha meňzetse şeksiz-şübhesiz kapyr bolýar. Yehudy we Hristianlar ýaly Isa Allahyň ogly Allah bolsa ata diýip durmagyň ýere-göge sygmajak kapyrlıkygyna şek-şübhe ýokdur.

Hut şu azgynlyklary üçin Allah Tagala Kur'an-Kerimde Hristianlaryň kapyr bolandyklaryny habar berýär:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ

“Allah Merýemiň ogly Isadır diýenler kapyr boldy.” ¹⁴

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَالِثَةٍ

“Allah üçiň biridir diýenler kapyr boldy.” ¹⁵

Ýagny Allah üçdir: Ata, oglu we mukaddes ruh diýýän hristianlar kapyrdyr.

Ýokardaky aýatlardan görüşimiz ýaly Kur'an-Kerimde Allah Tagalaň özi olaryň kapyrdygyny habar berýär.

Yehudy we Hristianlaryň kapyrlıygyny görkezýän başga bir zat bolsa, olaryň Kur'an-Kerime we iň soňky Pygamber bolar Muhammet (sallallahu aleýhi we selleme) iman etmezlikleridir. Kimde kim Kur'an-Kerimiň bir harpyna ynanmasa kapyrdyr. Çünkü Kuranyň bir harpyna ýalan diýen kişi Allah Tagalanyň şu aýatda habar beren sözüne ýalan diýen kişidir.

إِنَّا نَحْنُ نَرَلْنَا الْذَّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

“Biz Kurany indirdik we biz hem ony gorajakdyrys.” ¹⁶

Muhammet (sallallahu aleýhi we selleme) we Onuň getiren kitabyna Kur'an-Kerime iman etmezlik, Allah Muhamme (sallallahu aleýhi we sellem) diýip Pygamber we Kur'an diýip kitap ugratmady diýmekdir.

Yslamda imanyň alty şerti bardyr. Imanyň alty şertiniň birine ynanmayan ýa-da müňkürlük eden kişi kapyrdyr.

Allah Tagala bu barada şeýle diýýär:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرَّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيَقُولُونَ لُؤْمَنْ بِيَعْضٍ وَكُنْفُرُ بِيَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا

“Allah we Resulyna iman etmeýänler, Allah we Resulyny biri-birinden aýyrmak isleyärler w şeýle diýýärler: Biz käbirine iman edýäris we käbirlerine iman etmeýäris. We şeýdip olaryň arasynda bir ýolda bolmak

isleyärler.”¹⁷

Allah Tagala aýatyň soňunda Pygamberleriň birini kabul edip beýlekisini kabul etmeyänleriň hakyky kapyrdygyny nygtap şeýle diýýär:

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًا وَأَعْذَنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

“Ine olar hakyky kapyrlardyr. Biz olar üçin peseldiji azap taýynladyk.”¹⁸

Ähli bu aýdylanlardan soňra, Hristianlaryň we Yehudylaryň Kur'an-Kerimiň aýaty bilen kapyrdyklary aýan bolýar. Kimdekim Hristian we ýehudynyň kapyrdygyna şübhelense Kur'an-Kerimde Allah Tagalanyň olar barada, kapyr diýen aýaty barada şübhelendigi bolar. Allah Tagalanyň aýatlary barada şübhe düşen kişi bolsa, kapyrdyr. Çünkü Allahyň Kur'an-Kerimde her habar beren sözi we harpy hakdyr we şeksiz-şübhesiz ony kabul etmek her musulmana parzdyr.

Köp kişiniň kellesindäki başga bir şübhe bar, ol hem: Hristian we Yehudylar Allaha ýagny bir ýaradyja ynanýar, bir ýaradyja ynanan kişi kapyr bolup bilermi ýa-da iru-giç olaryň bir ýaradyja bolan imanlary olara peýda berermi diýen ýalňyş düşünjedir.

InşaAllah bu şübhäde peýdaly jogap bermäge çalysalyň.

Bir kişiniň jenneti gazanmagy üçin, mümin-musulman bolmagy üçin bir ýaradyjyň barlgyna ynanmagy oňa hiç hili peýdasy ýokdur. Allahyň ähli zady ýaradandygyna, dünýäni dolandyryp duranlygyna ynanmak musulman bolmak üçin we jennete girmek üçin ýeterli däldir. Megerem haçanda Allaha, Allahyň buýruşy ýaly iman edip, boyun bolanynda musulman bolup jenneti hak edýärsiň.

Bir kişi Allahyň ýaradyjylygyna ynansa soňra gidip ölülere, butlara, ynansa, agaja-daşa çokunsa, olara ybadat etse, Allaha şärik goşanlygy üçin müşrük-kapyr bolýar. Oňa Allahyň ýaradyjylygyna bolan imany hiç bir peýda bermeýär we bu kişileriň ebedi jähennemi boljagyny, olara jennetiň haramdygyny Allah Tagala habar berýär.

Mysal üçin Mekke butparazlary Allaha ynanýardylar. Hawa edil şol Mşürükler Pygamberimize garşı söweşen, Kurany inkär eden Mekke müşrükleri bir ýaradyja we Onuň älem-jahany dolandyryp duranyny, rzyzk berip duranyny kabul edýärdiler. We Pygamberimiz bilen bu barada asla dawa etmeyärdiler. Hatda olar Allahada ybadat edýärdiler. Haj edýärdiler. Emma olaryň Allaha bolan bu ynaçlary, ybadatlary olara hiç bir peýda bermedi we olary kapyr bolmakdan halas etmedi. Çünkü olar butlara ybadat edip, olar Allah bilen biziň aramyzdaky araçylar we bizi Allaha ýakynlaşdyryan wesileler diýip, butlary Allaha şärik goşýardylar. Olar butlara ýaradyjy, Rob diýmeyärdiler, megerem olar biz bilen Allahyň arasyndaky wesileler, araçylar diýärdiler. Hut şonuň üçin hem olar müşrük-kapyr boldular we Pygamberimiz olar bilen söweşdi.

Allah Tagala müşrükleriň Allaha ynanýandygy barada şeýle habar berýär:

وَلَيْسَ سَالِتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيُقُولُنَّ خَلَقُهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيُّمُ

“Eger olardan: Gökleri we ýeri kim ýaratdy diýip, sorasaň, olar goni: Aziz we Alim bolan Allah ýaratdy diýerler.”¹⁹

فُلْ مَنْ يَرْزُقُهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلُكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيْتِ وَمَنْ يُخْرِجُ الْمَيْتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يَدْبِرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقْلُ أَفَلَا تَتَفَقَّنَ

“Olardan: Size gökden we ýerden rzyzk berýän kim? Gulaklarynyza we gözleriňize eýe bolup duran kim? Ölüden dirini, diriden ölüni çykarýan kim? (Ähli zady) dolandyryp duran kim diýip sorasaňyz? Olar goni Allah diýerler. Olara aýt: Gorkup, çekinmeyärsiňizmi.”²⁰

Müşrükleriň bir ýaradyja bolan ynaçlary özlerine hiç hili peýda bermedi, olar ebedi dowzahylardan boldular.

Başga bir mysal bolsa şeýtandyr. Şeýtan Allahyň ähli zady ýaradanlygyna iman edýärdi, şeýtan jennet-dowazaha iman edýärdi. Şeýtan ahyrýet gününede sorag-jogap boljagynada iman edýärdi. Hatda şeýtan Allahdan gorkýardy. Emma bularyň hiç biri Şeýtanyň musulman bolup, jennete girmegine kömek bermedi. Şeýtan Allahyň diýenimi etmedigi üçin kapyr we ebedi jähennemi boldy.

Bu aýdanlarymyzyň Kur'an-Kerimden ýeke-ýeke subutnamasyna seredeliň:

Şeýtanyň Allahdan gorkýanlygynyň delili:

كَمَثُلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلنَّاسِ أَكُفُرْ فَلَمَّا كَفَرُوا قَالَ إِنَّمَا بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنَّمَا أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

“Şeýtanyň mysaly ýaly, Şeýtan ynsan ogluna: Kapyr bol diýdi. Haçanda ynsan ogly kapyr bolanda bolsa, şeýtan oňa: Men senden uzakdyryny, men älemleriň Robbi bolan Allahdan gorkýaryn,diýdi.” [21](#)

Şeýtanyň Allaha ynanjy: قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَا تَسْجُدَ إِذْ أَمْرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ حَفْظَتِي مِنْ نَارٍ وَحَفَظْتُهُ مِنْ طِينٍ

“Saňa buýruk berenimizde, seni sežde etmekden alyp goýan nämedi? Şeýtan aýtdy: Meni ataşdan we ony bolsa, palçykdan ýaratdyň diýdi.” [22](#)

Şeýtanyň ahyrýede ynanmagy:

فَالَّرَبِّ فَأَنْظُرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبَعْثُونَ

“Şeýtan Allaha şeýle diýip dileg etdi: “Robbum maňa ynsanlary täzeden direldýän gününe çenli möhlet ber.” [23](#)

Emma bütin bu ynançlaryna garamazdan, Allah Tagala şeýtana kapyr diýdi we jennetden kowdy we ol ebedi jähennemilerden boldy.

Allah Tagala Kur'an-Kerimde şeýtanyň kapyr bolanlygyny habar berip şeýle diýyär:

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبِي وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

“Haçanda biz perişdelere adama sežde ediň diýenimizde, Iblisden başga ählisi sežde etdiler. Iblis tekepbirlendi we kapylardan boldy.” [24](#)

Ähli bu aýdanlarymyzdan soňra Ýehudy, Hristianlaryň bir dälde birnäce tarapdan kapyrlyga düşendikleri aýan bolýar. Allaha çaga ýöňkemek, Allahy mahlukata meňzemetmek, Pygamberimizi, Kurany-Kerimi we hak dini Yslamy kabul etmezlik Isa pygambarı, Meryem enemizi, Uzeýri Allaha araçy edip şärik goşmak we Maide süresindäki olaryň kapyrdygы beýar edýän aýat kerimeler, bularyň hemmesi bu iki toparyň we yslamy kabul etmeyänleriň kapyrdygyna hiç hili şek-şübhe goýmaýar.

Kapyrlara bolsa jennet ebedi haram we olaryň girjek ýeri dowzahdyr. Bu barada Allah Tagala Kur'an-Kerimde şeýle diýilýär:

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحَ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلْجُوَ الْجَهَنَّمُ فِي سَمَاءِ الْخِيَاطِ وَكَذَّلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ

“Biziň aýatlarymyzy inkär edenlere we haka garşı tekepbirlenenlere: Gögүň gapylary açylmaz we tä düye inňän gözünden geçyänçä olar jennete girmezler. Günäkärleri şeýdip jezalandyrarsız.” [25](#)

Allah Tagala düýän inňän gözünden geçmegi mümkün bolmaýışy ýaly kapyryňam jennete girmeginiň mümkün däldigi habar beryär.

Başga aýatda Allah Tagala şeýle diýyär:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شُرُّ الْبَرِيَّةِ

“Ähli-kitapdan we müşrüklerden inkär edenler dowzah ataşyndadyrlar we ol ýerde ebedi galjakdyrlar. Ýaradylanlaryň iň şerlisli olardyr.” [26](#)

Pygamberimiz (sallallahu aleýhi we sellem) sayhı hadysda şeýle diýyär:

وقال النبي - صلى الله عليه وسلم - :والذي نفسي بيده لا يسمع بي أحد من هذه الأمة يهودي ولا نصراوي ثم يموت ولم يؤمن بالذي أرسلت به إلا كان من أصحاب النار. رواه مسلم

“Janyň elinde bolana kasam edýarin. Bu ymmatdan (halkdan) ýehudy bolsun, hristian bolsun (tapawudy ýok), meni eşidip, soňra maňa iman etmän ölenler, diňe dowzahylardan bolarlar.” [27](#)

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

[1](#)-Yunus 10/72.

[2](#)-Bakara 2/128.

[3](#)-Bakara 2/132.

[4](#)-Bakara 2/133.

5-Yunus 10/84.

6-Alim-Imran 3/52.

7-Alim-imran 3/19)

8-Alim Imran 3/85.

9-Nahl 16/36.

10-Agraf 7/85.

11-Maida 5/116.

12-Maide5/117.

13-Toba 9/30.

14-Maide 5/17.

15-Maide 5/73.

16-Hijr 15/9.

17-Nisa 4/150.

18-Nisa 4/15.

19-Zuhurf 43/9.

20-Yunus 10/31.

21-Haşr 59/16.

22-Agraf 7/12.

23-Sod 38/79.

24-Bakara 2/34.

25-Agraf 7/40.

26-Beýýine 98/6.

27-Sahyh Muslim.